

L'ICAC descobreix que l'aqüeducte romà del Gaià no és un de sol i que n'hi ha dos connectats

Els investigadors localitzen a Puigpelat el punt on s'acoblen els aqüeductes

Arqueòlegs treballant en unes excavacions a l'aqüeducte del Gaià, al terme de Vallmoll (Alt Camp), en el contrafort del segon tram de l'aqüeducte. | ICAC

Un projecte d'excavació de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) ha descobert una nova dada reveladora sobre l'aqüeducte romà del Gaià. Les excavacions dutes a terme durant el 2020 a diverses poblacions del Camp de Tarragona han permès determinar que no és un sol aqüeducte, sinó que es tracta de dos aqüeductes connectats. Així, hi hauria un primer aqüeducte que va des del Pont d'Armentera fins a Puigpelat (Alt Camp).

Segons els investigadors, a partir de Puigpelat i fins a Tarragona la conducció canvia totalment: és més gran, va coberta amb una volta i s'hi troba una aigua que, en ser molt més calcària, ha fet molta més tosca a l'interior de l'aqüeducte. De moment a Puigpelat s'ha localitzat l'àrea on s'acoblen els dos aqüeductes.

Els investigadors posen ara la mirada en saber si un aqüeducte és anterior a l'altre. Sospiten que a Puigpelat hi hauria una segona font d'aprovisionament de l'aqüeducte, amb una aigua molt més

calcària que la del riu Gaià i que vindria a complementar el curs d'aigua que baixava cap a la ciutat de Tàrraco. Aquesta font suplementària d'aigua explicaria la secció més gran de l'aqüeducte a partir de Puigpelat i les diferències en les característiques i la concreció calcària acumulada en els diferents trams.

Jordi López lidera el projecte de recerca sobre els aqüeductes romans de Tàrraco (projecte quadriennal 2018- 2021, CLT009/18/00098), que compta amb el finançament del Consorci d'Aigües de Tarragona (CAT), la Fundació Privada Mútua Catalana, l'Ajuntament dels Pallaresos i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Conèixer el patrimoni: el primer pas per protegir-lo

L'emblemàtic Pont del Diable, a Tarragona, és un element més del conjunt de més de 65 quilòmetres que conformen l'aqüeducte del Francolí -amb un traçat estimat de més de 15 km- i l'aqüeducte del Gaià -amb més de 50 km. Malgrat es coneixien alguns trams dels aqüeductes del Francolí i del Gaià, i més o menys es tenia una idea del recorregut, no estan en realitat localitzats sobre el mapa. I això és el que es va proposar fer l'equip de Jordi López. Segons López, "el primer pas per protegir l'aqüeducte és conèixer-lo i saber exactament per on passava; després, ens podem plantejar la protecció de les restes que en queden".

La prioritat del projecte és fer la planimetria dels aqüeductes i catalogar els trams que es puguin localitzar. Més endavant, es podrien fer analítiques de travertins.

El resultat de diverses campanyes d'excavació

En el marc del projecte d'aqüeductes romans *Aqua Augusta*, els darrers anys s'han dut a terme diverses campanyes d'excavació, amb què s'han descobert diferents punts de l'aqüeducte del Gaià. L'objectiu d'aquests treballs no era destapar grans trams d'aqüeducte, sinó fer petites cales a llocs concrets que permetessin als investigadors obtenir la informació necessària per a completar la planimetria i la catalogació.

Els darrers anys s'han fet excavacions als termes municipals del Pont d'Armentera, Aiguamúrcia, Puigpelat, Vallmoll i els Pallaresos. L'última campanya, entre octubre i novembre del 2020, va durar tres setmanes i es va excavar en deu punts diferents de l'aqüeducte.

Fins ara els treballs s'han centrat en l'aqüeducte del Gaià. El 2021 serà el torn de l'aqüeducte del Francolí. Les actuacions s'iniciaran en les properes setmanes.